

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολουθήσεως Σχεδίων
Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών για την απόφαση της Βουλής των
Αντιπροσώπων για την έγκριση του τελικού απολογισμού για το έτος 2022
σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 81.2 του Συντάγματος της Κυπριακής
Δημοκρατίας**

Παρόντες:

Ζαχαρίας Κουλίας, πρόεδρος	Ειρήνη Χαραλαμπίδου
Χρύσης Παντελίδης	Κώστας Κώστα
Σάβια Ορφανίδου	Σταύρος Παπαδούρης
Ονούφριος Κουλλά	Ανδρέας Αποστόλου
Ρίτα Θεοδώρου Σούπερμαν	Αλέκος Τρυφωνίδης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών εξέτασε την πιο πάνω απόφαση σε δύο συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 12 Οκτωβρίου και στις 2 Νοεμβρίου 2023. Στην πρώτη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ο Γενικός Λογιστής, η Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου και εκπρόσωποι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας. Σημειώνεται ότι με την εν λόγω απόφαση της Βουλής τίθεται προς έγκριση ο τελικός απολογισμός για το έτος 2022, όπως αυτός παρουσιάζεται στη δημοσιονομική έκθεση για το έτος 2022.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Γενικός Λογιστής, ως ο καθ' ύλην αρμόδιος, διευθύνει και επιβλέπει κάθε λογιστική εργασία που είναι σχετική με τα χρηματικά διαθέσιμα και το λοιπό ενεργητικό της Δημοκρατίας και επίσης αποδέχεται και διενεργεί κάθε πληρωμή χρημάτων που αφορά την Κυπριακή Δημοκρατία. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 81 του Συντάγματος, η δημοσιονομική έκθεση, που αποτελεί τον τελικό απολογισμό

εκάστου οικονομικού έτους, κατατίθεται εντός τριών (3) μηνών από τη λήξη του έτους αυτού στη Βουλή των Αντιπροσώπων για έγκριση.

Στο πλαίσιο της εξέτασης της πιο πάνω δημοσιονομικής έκθεσης, ο Γενικός Λογιστής δήλωσε μεταξύ άλλων στην επιτροπή ότι η δημοσιονομική έκθεση για το έτος 2022, η οποία κατατέθηκε ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων εντός των χρονικών πλαισίων που καθορίζει το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, αφορά τον τελικό απολογισμό των οικονομικών συναλλαγών του δημόσιου τομέα για το έτος 2022.

Σημειώνεται ότι το περιεχόμενο της δημοσιονομικής έκθεσης καθορίζεται στο άρθρο 78 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου και περιλαμβάνει παρουσίαση των εσόδων και των δαπανών που είχαν περιληφθεί στον κρατικό προϋπολογισμό σε σύγκριση με τις πραγματικές εισπράξεις και πληρωμές που έγιναν κατά το ίδιο οικονομικό έτος, λαμβάνοντας υπόψη και τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς και τις τυχόν μεταφορές πιστώσεων. Πέραν του τελικού απολογισμού, η δημοσιονομική έκθεση περιλαμβάνει οποιαδήποτε άλλα θέματα καθορίζονται από τον Γενικό Λογιστή, καθώς και οποιαδήποτε άλλα θέματα δημοσιονομικού ενδιαφέροντος. Περαιτέρω, η δημοσιονομική έκθεση για το 2022 αποτελείται από το Μέρος Α΄, που αφορά στον τελικό απολογισμό και άλλες οικονομικές καταστάσεις, και από το Μέρος Β΄, που περιλαμβάνει αναλυτικές καταστάσεις για τις οικονομικές συναλλαγές που αφορούν στην υλοποίηση του προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένων των συμπληρωματικών πιστώσεων που εκδόθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους, και καλύπτει τόσο τις συναλλαγές για τα υπουργεία όσο και για τις ανεξάρτητες υπηρεσίες του κράτους. Επιπροσθέτως, από το 2017 και έπειτα από εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών, στη δημοσιονομική έκθεση περιλαμβάνονται πίνακες υλοποίησης του προϋπολογισμού δαπανών για το κάθε υπουργείο ξεχωριστά.

Ειδικότερα, στο Μέρος Α΄ της δημοσιονομικής έκθεσης, που αφορά τον τελικό απολογισμό του κρατικού προϋπολογισμού, ο οποίος ετοιμάζεται με βάση τις πραγματικές εισπράξεις και πληρωμές, περιλαμβάνονται διάφορες καταστάσεις που παρουσιάζουν συνοπτικά την υλοποίηση του προϋπολογισμού με διάφορες μορφές και αναλύσεις. Επιπρόσθετα, σε αυτό το μέρος περιλαμβάνονται καταστάσεις που αναλύουν τις επενδύσεις του κράτους και τις συνδρομές ή τη συμμετοχή του κράτους σε διεθνείς οργανισμούς, ενώ περιλαμβάνονται επίσης καταστάσεις για τον δανεισμό, τα γραμμάτια του δημοσίου, τις εγγυήσεις που παρέχει το κράτος, καθώς και για τα δάνεια που παραχωρήθηκαν προς τρίτους από το δημόσιο ταμείο.

Σύμφωνα με το περιεχόμενο της εν λόγω δημοσιονομικής έκθεσης, καθώς και με τα συμπληρωματικά στοιχεία που τη συνοδεύουν, προκύπτουν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Οι συνολικές εισπράξεις από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες ανήλθαν κατά το έτος 2022 στα €8.001 εκατομ. σε σύγκριση με €7.099 εκατομ. το 2021, ενώ οι αντίστοιχες πληρωμές ανήλθαν στα €7.701 εκατομ. σε σύγκριση με €7.564 εκατομ. το 2021. Ως εκ τούτου, το πλεόνασμα που προέκυψε από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες ως αποτέλεσμα των οικονομικών πράξεων που έγιναν το 2022 ανήλθε στα €300 εκατομ. σε σύγκριση με έλλειμμα ύψους €465 εκατομ. το 2021, ενώ είχε αρχικά προϋπολογιστεί έλλειμμα ύψους €1.810 εκατομ. για το έτος 2022. Μετά τη συμπερίληψη και των καθαρών πληρωμών για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους, δηλαδή των τόκων, που ανήλθαν στα €455 εκατομ. το 2022 σε σύγκριση με €439 εκατομ. το 2021, παρουσιάζεται έλλειμμα για το 2022 ύψους €156 εκατομ. σε σύγκριση με έλλειμμα ύψους €904 εκατομ. το 2021. Λαμβάνοντας υπόψη και τις αναλήψεις και τις αποπληρωμές δανείων που έγιναν κατά τη διάρκεια του 2022, προέκυψε έλλειμμα

ύψους €898 εκατομ. σε σύγκριση με έλλειμμα ύψους €1.548 εκατομ. το 2021, ενώ είχε αρχικά προϋπολογιστεί έλλειμμα ύψους €2.576 εκατομ. για το έτος 2022.

2. Το πλεόνασμα από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες το έτος 2022, που ανήλθε στα €300 εκατομ. σε σύγκριση με έλλειμμα €465 εκατομ. που ήταν το 2021, οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εσόδων από άμεση φορολογία, που ανήλθαν στα €3.016 εκατομ. το 2022 σε σύγκριση με €2.659 εκατομ. το 2021, καθώς και στην αύξηση των εσόδων από έμμεση φορολογία, που ανήλθαν στα €3.578 εκατομ. το 2022 σε σύγκριση με €3.172 εκατομ. το 2021.
3. Τα έσοδα από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες ανήλθαν στα €8.001 εκατομ. (2021: €7.099 εκατομ.) σε σύγκριση με τα προϋπολογισθέντα έσοδα, που ήταν €6.766 εκατομ. (2021: €6.431 εκατομ.), δηλαδή σημειώθηκε ποσοστό υλοποίησης 118,25% (2021: 110,3%). Τα έσοδα ήταν αυξημένα κατά 13% σε σχέση με το 2021 και προέρχονταν κυρίως από έμμεσους φόρους 45% (2021: 45%) (2022: €3.578 εκατομ., 2021: €3.172 εκατομ.), από άμεσους φόρους 37% (2021: 37%) (2022: €3.016 εκατομ., 2021: €2.659 εκατομ.) και από άλλα έσοδα 18% (2021: 18%) (2022: €1.404 εκατομ., 2021: €1.265 εκατομ.). Σημειώνεται ότι η κύρια πηγή εσόδων του κράτους είναι η φορολογία, η οποία ανήλθε για το έτος 2022 στο 86,38% των συνολικών δημόσιων εσόδων σε σύγκριση με 82,1% το 2021.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι οι εισπράξεις από τους έμμεσους φόρους αυξήθηκαν κατά €407 εκατομ. και ανήλθαν στα €3.578 εκατομ. το 2022 σε σύγκριση με €3.172 εκατομ. το 2021. Η αύξηση οφείλεται κυρίως στα αυξημένα έσοδα φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) ύψους €254 εκατομ. (38% του συνόλου) λόγω βελτίωσης της οικονομικής δραστηριότητας/οικονομικής ανάπτυξης, η οποία ήταν γύρω στο 5,1% σε πραγματικούς όρους (11,4% σε ονομαστικούς όρους). Συγκεκριμένα, η αύξηση οφείλεται στην υπερκατανάλωση, η οποία περιλαμβάνει

μεταξύ άλλων τις αυξήσεις στις τιμές των προϊόντων και υπηρεσιών που έχουν επέλθει συνεπεία του αυξημένου πληθωρισμού.

Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 17,8% σε ονομαστικούς όρους, με την αύξηση της πραγματικής κατανάλωσης να ανέρχεται στο 11,8%, ενώ ένα ποσοστό της τάξης του 6% περίπου οφείλεται στην αύξηση των τιμών. Πέραν της αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης, έχει παρατηρηθεί και μια αύξηση στις επενδύσεις κεφαλαιουχικής φύσης της τάξης του 15,4% με το μεγαλύτερο της μέρος να οφείλεται στην αύξηση των τιμών με θετικό αντίκτυπο στα έσοδα από τον ΦΠΑ κατά τη διάρκεια του 2022, στις αυξημένες εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής, καθώς και σε αυξημένα έσοδα τελών μεταβίβασης, ενώ επηρεάζεται αντίστροφα από τη μείωση στα καθαρά έσοδα από ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Τα καθαρά έσοδα από τον ΦΠΑ συνεχίζουν να αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των έμμεσων φόρων (2022: €2.538 εκατομ., 2021: €2.151 εκατομ.).

Οι εισπράξεις των άμεσων φόρων αυξήθηκαν κατά €357 εκατομ. και ανήλθαν στα €3.016 εκατομ. σε σύγκριση με €2.659 εκατομ. το 2021. Η μεταβολή οφείλεται κατά κύριο λόγο στα αυξημένα έσοδα του φόρου εισοδήματος νομικών και φυσικών προσώπων ως αποτέλεσμα εν μέρει των εκκαθαρίσεων φορολογιών προηγούμενων ετών, ενώ επηρεάζεται αντίστροφα από τη μείωση των εσόδων που προέρχονται από τη μείωση των απολαβών από μισθούς του δημόσιου τομέα.

Στα υπόλοιπα έσοδα του κράτους, που ανέρχονται στα €1.404 εκατομ. σε σύγκριση με €1.265 εκατομ. το 2021, περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων έσοδα από προσφορά υπηρεσιών και πώληση αγαθών ύψους €372 εκατομ. (2021: €332 εκατομ.), χορηγίες που λαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ύψους €420 εκατομ. (2021: €306 εκατομ.), αποκοπές συμπληρωματικής σύνταξης κρατικών

υπαλλήλων ύψους €212 εκατομ. (2021: €194 εκατομ.), δικαιώματα διαχείρισης αερολιμένων και λιμένων ύψους €56 εκατομ. (2021: €51 εκατομ.), τέλη εγγυήσεων ύψους €1 εκατομ. (2021: €23 εκατομ.) και μερίσματα από οργανισμούς δημόσιου δικαίου - Cyta ύψους €23 εκατομ. (2021: €19 εκατομ.).

4. Οι δαπάνες για λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες ανήλθαν στα €7.701 εκατομ. (2021: €7.564 εκατομ.) σε σύγκριση με τις προϋπολογισθείσες, που ήταν €8.576 εκατομ. (2021: €8.639 εκατομ.), δηλαδή σημειώθηκε ποσοστό υλοποίησης 90% (2021: 88%). Σημειώνεται ότι οι δαπάνες αυξήθηκαν κατά 1,8% κυρίως λόγω της αύξησης των λειτουργικών δαπανών του κράτους και της αύξησης των δαπανών προσωπικού. Ειδικότερα, οι δαπάνες για λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες του έτους αποτελούνται κυρίως από μεταβιβάσεις, ποσοστό 44%, ύψους €3.376 εκατομ. (2021: €3.602 εκατομ.), δαπάνες προσωπικού, ποσοστό 29%, ύψους €2.210 εκατομ. (2021: €2.117 εκατομ.), λειτουργικές δαπάνες, ποσοστό 14%, ύψους €1.048 εκατομ. (2021: €857 εκατομ.), συντάξεις και φιλοδωρήματα, ποσοστό 9%, ύψους €696 εκατομ. (2021: €681 εκατομ.) και κεφαλαιουχικές δαπάνες, ποσοστό 4%, ύψους €371 εκατομ. (2021: €307 εκατομ.).
5. Οι μεταβιβάσεις ανήλθαν κατά το έτος 2022 στα €3.376 εκατομ. (2021: €3.602 εκατομ.) και αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών του κράτους. Αφορούν κυρίως σε χορηγίες και συνεισφορές του κράτους σε διάφορους οργανισμούς, στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης και σε φυσικά πρόσωπα. Ειδικότερα, οι χορηγίες προς τους οργανισμούς δημόσιου δικαίου ανήλθαν κατά το έτος 2022 σε συνολικό ποσό ύψους €235 εκατομ. (χορηγία στο Πανεπιστήμιο Κύπρου €84,5 εκατομ., χορηγία στον ΚΟΑ €47,3 εκατομ., χορηγία στο ΤΕΠΑΚ €36,6 εκατομ. και χορηγία στο ΡΙΚ €34 εκατομ.) και οι χορηγίες προς τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ανήλθαν σε συνολικό ποσό ύψους €110 εκατομ. (με βάση

πληροφόρηση η οποία έχει ληφθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών και αφορά στον προϋπολογισμό που κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, οι αντίστοιχες δαπάνες για το 2024 ανέρχονται σε €117,8 εκατομ. και σε €139,7 εκατομ. το 2025 και το 2026). Οι κοινωνικές παροχές αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία μεταβιβάσεων και ανήλθαν κατά το έτος 2022 στα €1.057 εκατομ. σε σύγκριση με €1.348 εκατομ. το 2021. Οι κυριότερες κοινωνικές παροχές (εξαιρουμένης της συνεισφοράς της κυβέρνησης στο Γενικό Σύστημα Υγείας και της χορηγίας προς τον ΟΚΥΠΥ) αφορούσαν το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα (ΕΕΕ) (2022: €198 εκατομ., 2021: €208 εκατομ.), το επίδομα τέκνου (2022: €116 εκατομ., 2021: €109 εκατομ.), τη χορηγία σε συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα (2022: €88 εκατομ., 2021: €89 εκατομ.), την κοινωνική σύνταξη (2022: €81 εκατομ., 2021: €77 εκατομ.), τη χορηγία σε σχολικές εφορίες (2022: €68 εκατομ., 2021: €66 εκατομ.), τις παροχές στέγασης (2022: €75 εκατομ., 2021: €61 εκατομ.), τη φοιτητική χορηγία (2022: €45 εκατομ., 2021: €48 εκατομ.) και την παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής των αιτητών διεθνούς προστασίας (2022: €33 εκατομ., 2021: €35 εκατομ.).

6. Οι δαπάνες προσωπικού ανήλθαν κατά το έτος 2022 στα €2.210 εκατομ. (2021: €2.117 εκατομ.), σημειώνοντας αύξηση 4,4%. Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών προσωπικού αφορά το προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ποσοστό 36%) με συνολική δαπάνη που ανήλθε στα €785 εκατομ. (2021: €747 εκατομ.), ενώ το δεύτερο μεγαλύτερο μέρος των δαπανών αφορά το προσωπικό του Υπουργείου Υγείας (ποσοστό 14%), που συμπεριλαμβάνει δαπάνες προσωπικού που είναι αποσπασμένο στον ΟΚΥΠΥ, με συνολική δαπάνη που ανήλθε στα €304 εκατομ. (2021: €292 εκατομ.).

Οι συντάξεις και τα φιλοδωρήματα ανήλθαν κατά το έτος 2022 σε ποσό ύψους €696 εκατομ. σε σύγκριση με ποσό ύψους €681 εκατομ. το 2021, σημειώνοντας αύξηση 2,1%, ενώ καταβλήθηκαν φιλοδωρήματα ποσού ύψους €95 εκατομ.

Ο αριθμός προσωπικού, περιλαμβανομένων των κρατικών αξιωματούχων, των εργοδοτούμενων στη Δημόσια Υπηρεσία, στην Εκπαιδευτική Υπηρεσία και στις δυνάμεις ασφαλείας, καθώς και του ωρομίσθιου προσωπικού ανήλθε κατά το έτος 2022 σε 53 400 άτομα (2021: 52 900 άτομα), ενώ ο αριθμός προσωπικού τον Αύγουστο του 2023 ανήλθε σε 52 000 άτομα. Περαιτέρω, τα άτομα τα οποία απασχολούνται με ωράριο δημόσιας υπηρεσίας ή παρεμφερές ωράριο και η αντίστοιχη δαπάνη καλύπτεται από το κονδύλι 03.583 «Αγορά Υπηρεσιών» ήταν συνολικά 4 053 άτομα το 2022 και 4 092 το 2023.

7. Οι λειτουργικές δαπάνες ανήλθαν κατά το έτος 2022 σε €1.048 εκατομ. σε σύγκριση με €857 εκατομ. το 2021, σημειώνοντας αύξηση ύψους 22,3%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση της αγοράς φαρμάκων και ιατρικών προμηθειών, η οποία κατά το έτος 2022 ανήλθε στα €134 εκατομ. σε σύγκριση με €96 εκατομ. το 2021. Περαιτέρω, οι κυριότερες κατηγορίες λειτουργικών δαπανών αφορούν στις δαπάνες άμυνας και αστυνόμευσης, που αντιστοιχούν σε ποσό ύψους €343 εκατομ., στις δαπάνες για αγορά υπηρεσιών ύψους €75 εκατομ. (εκ των οποίων τα €25,9 εκατομ. σχετίζονται με το Υπουργείο Υγείας, τα €17,4 εκατομ. με το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας και τα €11,5 εκατομ. με το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων), στις δαπάνες σε σχέση με την αγορά ύδατος από αφαλατώσεις ύψους €89 εκατομ. και στις δαπάνες για συντηρήσεις και επιδιορθώσεις ύψους €77 εκατομ.
8. Τα κρατικά έσοδα ανήλθαν σε ποσό ύψους €9.259 εκατομ. το 2022 σε σύγκριση με ποσό ύψους €8.734 εκατομ. το 2021, δηλαδή αυξήθηκαν κατά 6,01%, ενώ τα προϋπολογισθέντα έσοδα ήταν ύψους €8.565 εκατομ. το 2022 σε σύγκριση με

ποσό ύψους €8.860 εκατομ. το 2021, σημειώθηκε δηλαδή ποσοστό υλοποίησης των εσόδων ύψους 108% το 2022 σε σύγκριση με ποσοστό ύψους υλοποίησης 99% το 2021. Ειδικότερα, τα έσοδα/εισπράξεις του έτους 2022 προέρχονταν κυρίως από έμμεσους φόρους κατά ποσοστό 45%, από άμεσους φόρους κατά ποσοστό 37% και από άλλα έσοδα κατά ποσοστό 18%. Σημειώνεται ότι μέσω της διαδικασίας συμψηφισμού εισπράχθηκαν κατά το 2022 έσοδα συνολικού ύψους €106,6 εκατομ. (2021: €36,8 εκατομ.), τα οποία αφορούσαν κυρίως έσοδα από το Τμήμα Φορολογίας, το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

9. Οι συνολικές πραγματικές δαπάνες ανήλθαν σε ποσό ύψους €10.157 εκατομ. το 2022 σε σύγκριση με ποσό ύψους €10.282 εκατομ. το 2021, μειώθηκαν δηλαδή κατά 1,22%, ενώ οι προϋπολογισθείσες δαπάνες ανήλθαν στα €11.141 εκατομ. το 2022 σε σύγκριση με το ποσό των €11.612 εκατομ. το 2021, σημειώθηκε δηλαδή ποσοστό υλοποίησης των δαπανών ύψους 91% το 2022 σε σύγκριση με ποσοστό ύψους 89% το 2021.
10. Οι εισπράξεις από χρηματοδοτικές δραστηριότητες κατά το έτος 2022, δηλαδή οι αναλήψεις νέων δανείων, ανήλθαν στα €1,216 δις (2021: €1,591 δις), ενώ οι πληρωμές, δηλαδή οι αποπληρωμές δανείων, ανήλθαν στα €1,958 δις (2021: €2,235 δις). Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων (€1 δις) αφορούσε έκδοση Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Γραμματίων, ενώ το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών αφορά την αποπληρωμή των γραμματίων, ύψους €1 δις, τα οποία εκδόθηκαν το 2015 και Ομολόγων Νομικών Προσώπων, ύψους €0,6 δις, τα οποία εκδόθηκαν την περίοδο 2018-2022.
11. Ο προϋπολογισμός για το έτος 2022 προνοούσε δαπάνες συνολικού ύψους €10.440 εκατομ. (2021: €10.905 εκατομ.). Κατά τη διάρκεια του έτους εγκρίθηκαν συμπληρωματικές πιστώσεις ύψους €701 εκατομ. (2021: €1.707 εκατομ.), που

προήλθαν από συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς ύψους €619 εκατομ. (2021: €691 εκατομ.) και πρόσθετες πιστώσεις από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας ύψους €82 εκατομ. (2021: €16 εκατομ.), οι οποίες δεν απαιτούν κατάθεση συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Κατά συνέπεια, οι συνολικές εγκριθείσες δαπάνες ανήλθαν για το 2022 στο ποσό των €11.141 εκατομ. σε σύγκριση με το ποσό των €11.612 εκατομ. το 2021.

12. Το συνολικό ύψος του δανεισμού, δηλαδή του δημόσιου χρέους, την 31^η Δεκεμβρίου 2022, εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού δανεισμού ύψους €9.743 εκατομ., ανήλθε στα €22.730 εκατομ. σε σύγκριση με €23.499 εκατομ. την 31^η Δεκεμβρίου 2021, από τα οποία τα €21.487 εκατομ. αφορούσαν δάνεια εξωτερικού (2021: €21.455 εκατομ.).
13. Το συνολικό ύψος των δανείων με κυβερνητική εγγύηση που εκκρεμούσαν την 31^η Δεκεμβρίου 2022 ήταν €1.610 εκατομ. σε σύγκριση με €1.721 εκατομ. την 31^η Δεκεμβρίου 2021, σημειώνοντας μείωση κατά 6,5%. Σημειώνεται ότι από το 2015, το οποίο ήταν το έτος που το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας ανέλαβε τη διαχείριση και τον συντονισμό των διαδικασιών που αφορούν τις κυβερνητικές εγγυήσεις, παρατηρείται μείωση κατά €1,46 δις (47,6%) στα υπόλοιπα δανείων με κυβερνητική εγγύηση.
14. Το ύψος των δανείων προς τρίτους τα οποία εκκρεμούσαν την 31^η Δεκεμβρίου 2022 ανέρχονταν στα €855 εκατομ. σε σύγκριση με €904 εκατομ. την 31^η Δεκεμβρίου 2021, σημειώνοντας μείωση κατά 5,4%. Τα εν λόγω δάνεια παραχωρήθηκαν είτε απευθείας από την κυβέρνηση είτε με κυβερνητικά κεφάλαια μέσω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και αφορούσαν μεταξύ άλλων δάνεια σε οργανισμούς δημόσιου δικαίου και άλλους οργανισμούς ύψους €534 εκατομ. (2021: €563 εκατομ.), σε εταιρείες/επιχειρήσεις και άλλους ιδιωτικούς

οργανισμούς ύψους €95 εκατομ. (2021: €104 εκατομ.) και σε δήμους ύψους €64 εκατομ. (2021: €65 εκατομ.).

15. Το συνολικό ύψος των επενδύσεων του κράτους σε μετοχές και άλλους τίτλους για το έτος 2022 παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με το έτος 2021, ήτοι σε ποσό ύψους €3.499 εκατομ.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, ο Γενικός Λογιστής αναφέρθηκε ενώπιον της επιτροπής στα ακόλουθα θέματα:

1. Έλεγχος δημοσιονομικής έκθεσης από τον Γενικό Ελεγκτή:

Η δημοσιονομική έκθεση για το έτος 2022 έτυχε ελέγχου από τον Γενικό Ελεγκτή.

Η έκθεση του Γενικού Ελεγκτή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της δημοσιονομικής έκθεσης, γεγονός που προσδίδει ενισχυμένη αξιοπιστία και μεγαλύτερη αξία στην έκθεση.

2. Υπόλοιπα δανείων με κυβερνητική εγγύηση:

Η μεγαλύτερη κατηγορία δανείων με κυβερνητική εγγύηση αφορά οργανισμούς δημοσίου δικαίου. Για το 2022 αναλογούν στο 46% των συνολικών κυβερνητικών εγγυήσεων. Το υπόλοιπο αυτής της κατηγορίας δανείων ανήλθε σε €0,74 δις. Σε αυτό το υπόλοιπο συμπεριλαμβάνονται κυρίως δάνεια ύψους €0,44 δις που αφορούν στα συμβούλια αποχετεύσεως και €0,16 δις που αφορούν στην ΑΗΚ, τα οποία δόθηκαν για μεγάλα έργα υποδομής. Τα μεγάλα έργα υποδομής αποτελούνταν από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα με οργανισμούς/θεσμούς της Ευρώπης, όπως την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η αύξηση το 2022 σχετίζεται με κυβερνητική εγγύηση στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για δανεισμό της ΕΤΥΦΑ (Εταιρεία Υποδομών Φυσικού Αερίου) ύψους €100 εκατομ. Η συγκεκριμένη κυβερνητική εγγύηση αφορά το ενεργειακό έργο Project of Common Interest («CyprusGas2EU»), για υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών για την

έλευση φυσικού αερίου στην Κύπρο (ουσιαστικά αφορά τη χρηματοδότηση της πλωτής μονάδας υγροποιημένου φυσικού αερίου).

3. Δάνεια προς τρίτους:

Τα δάνεια που παραχωρήθηκαν είτε απευθείας από την κυβέρνηση είτε με κυβερνητικά κεφάλαια μέσω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2022 ανήλθαν σε €855 εκατομ. (2021: €904 εκατομ.) και κατηγοριοποιούνται ως ακολούθως:

Ξένες κυβερνήσεις-μηχανισμός στήριξης: €93 εκατομ., δήμοι: €64,1 εκατομ., κοινοτικά συμβούλια: €1,8 εκατομ., συμβούλια αποχετεύσεως: €11,4 εκατομ., οργανισμοί δημόσιου δικαίου και άλλοι οργανισμοί: €534 εκατομ., επιχειρήσεις: €95 εκατομ. και άλλα παγιοποιημένα δάνεια λόγω τουρκικής εισβολής: €55 εκατομ. Από το υπόλοιπο για το 2022 τα €36 εκατομ. αφορούν δάνεια προς τον Κεντρικό Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών και τα €11 εκατομ. προς τον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης.

4. Εισφορά από ίδιους πόρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση:

Ο Γενικός Λογιστής δήλωσε ενώπιον της επιτροπής ότι η Κυπριακή Δημοκρατία κατά το υπό εξέταση έτος κατέβαλε στα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως συνεισφορά από ίδιους πόρους ΦΠΑ και από ίδιους πόρους ως ποσοστό του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΠ) συνολικό ποσό ύψους €255 εκατομ. και την ίδια χρονική περίοδο έλαβε ως χορηγία από την ΕΕ ποσό το οποίο ανερχόταν στα €420 εκατομ.

5. Αποτέλεσμα του πολέμου στην Ουκρανία:

Το σύνολο των δαπανών ως αποτέλεσμα του πολέμου στην Ουκρανία για το 2022 ήταν ύψους €45,7 εκατομ. με δαπάνες ύψους €16,9 εκατομ. να αφορούν στην αγορά, αποθήκευση, συντήρηση και διαχείριση των στρατηγικών αποθεμάτων πρώτων υλών ζωοτροφών (αραβόσιπος και κριθάρι), με δαπάνες ύψους €15,7

εκατομ. να αφορούν σε μέτρα στήριξης γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και συγκεκριμένα χορηγίες οι οποίες δόθηκαν στον ΚΟΑΠ, για να πληρωθούν στους γεωργούς/κτηνοτρόφους, και με δαπάνες ύψους €10 εκατομ. να αφορούν φιλοξενία Ουκρανών εκτοπισθέντων (μέχρι στιγμής η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει χρηματοδοτήσει ποσό ύψους €6,7 εκατομ. για τη φιλοξενία Ουκρανών για την περίοδο 24 Μαρτίου 2022 - 23 Μαρτίου 2023). Επιπροσθέτως, οι δαπάνες από τον Ιανουάριο του 2023 μέχρι τον Ιούνιο του 2023 ανήλθαν σε €17 εκατομ. και αφορούν κυρίως δαπάνες του Υφυπουργείου Τουρισμού σε σχέση με τη φιλοξενία Ουκρανών. Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερομηνίας 18 Μαΐου 2023, έχει εγκριθεί κάλυψη πρόσθετου ποσού για τη φιλοξενία των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία (το οποίο εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα €21,5 εκατομ.) μέχρι τη λήξη του καθεστώτος προσωρινής προστασίας στις 4 Μαρτίου 2024.

6. Σύνολο δαπανών για την πανδημία:

Το σύνολο δαπανών για την πανδημία για τα έτη 2020 μέχρι 2022 ανήλθε στα €1,4 δις. Η μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών αφορά στην παροχή στήριξης σε επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζομένους (συνολικού ύψους €1,04 δις). Συγκεκριμένα, οι κυριότερες δαπάνες σχετίζονται με τα Ειδικά Σχέδια Πλήρους και Μερικής Αναστολής Εργασιών - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Σχέδιο Επιδότησης Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων και Αυτοτελώς Εργαζομένων - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Ειδικό Σχέδιο Χορηγίας για Επιχειρήσεις και Αυτοτελώς Εργαζόμενους - Υπουργείο Οικονομικών και το Ειδικό Σχέδιο Αυτοτελώς Εργαζομένων - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

7. Μεταρρυθμιστικό έργο:

Το μεταρρυθμιστικό και παράλληλα εκσυγχρονιστικό έργο του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, η υλοποίηση του οποίου άρχισε τα τελευταία δέκα χρόνια, εδράζεται σε τέσσερις κυρίως πυλώνες, με στόχο να επιτευχθεί μια ολιστική αναβάθμιση της δημόσιας χρηματοοικονομικής διαχείρισης του κράτους.

Συγκεκριμένα:

- α. Το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας λόγω τεχνικών προβλημάτων έχει αναθεωρήσει το πλάνο μετάβασης του δημόσιου τομέα στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων. Επί της ουσίας, αλλάζει ο τρόπος παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων του κράτους στη βάση διεθνών λογιστικών προτύπων και βέλτιστων διεθνών πρακτικών που ακολουθούνται σε προηγμένες χώρες του εξωτερικού, δηλαδή αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις τα αποτελέσματα συναλλαγών/γεγονότων κατά την οικονομική περίοδο που αυτά πραγματοποιούνται, ανεξάρτητα του εάν έχει σημειωθεί διακίνηση μετρητών. Με τη νέα λογιστική βάση παρέχεται η δυνατότητα στον χρήστη των οικονομικών καταστάσεων να αναλύει τις οικονομικές δυνατότητες του κράτους σε βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα, ενώ παράλληλα ενισχύεται η διαφάνεια στις οικονομικές συναλλαγές του κράτους. Η λογιστική βάση των δεδουλευμένων υποστηρίζει και υποβοηθά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα, ενώ ταυτόχρονα ενισχύει και τη λογοδοσία αυτών που λαμβάνουν τις αποφάσεις. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο πλάνο/χρονοδιάγραμμα η επίσημη εφαρμογή της βάσης των δεδουλευμένων στις οικονομικές καταστάσεις του κράτους αναμένεται από το οικονομικό έτος 2027 και εντεύθεν.
- β. Η εφαρμογή του νέου Ηλεκτρονικού Συστήματος Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων (ERP) που θα υποστήριζε τόσο την ετοιμασία και υλοποίηση του κρατικού προϋπολογισμού στη βάση δραστηριοτήτων όσο και την εφαρμογή

της λογιστικής βάσης των δεδουλευμένων που αναφέρεται πιο πάνω δεν κατέστη δυνατό να υλοποιηθεί. Στην παρούσα φάση γίνεται προσπάθεια αναβάθμισης του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης (FIMAS).

- γ. Με την αναδιοργάνωση του προσωπικού του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας δημιουργήθηκαν διευθύνσεις χρηματοοικονομικής διαχείρισης σε όλα τα υπουργεία, υφυπουργεία, καθώς και στις ανεξάρτητες υπηρεσίες, με στόχο την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών, την ψηφιοποίηση των διαδικασιών, τη διαφάνεια και την εξυπηρέτηση του πολίτη.
- δ. Το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, ως αρμόδια αρχή δημοσίων συμβάσεων, έχει εκπονήσει νέα ολοκληρωμένη στρατηγική, για να τεθούν οι δημόσιες συμβάσεις σε μια πιο επαγγελματική βάση μέσω απλοποίησης και εκσυγχρονισμού του σχετικού κανονιστικού πλαισίου. Συγκεκριμένα, τροχοδρομείται η δημιουργία του ρόλου του «επαγγελματία λειτουργού αγορών», προκειμένου να διευκολυνθεί και να ενισχυθεί η παρακολούθηση των προβλεπόμενων στη σχετική νομοθεσία διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Περαιτέρω, το Ηλεκτρονικό Σύστημα Σύναψης Συμβάσεων και Εργαλείο Στατιστικών Αναφορών και Ανάλυσης Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων («e-procurement»), το οποίο έχει σχεδιαστεί, ώστε να παρέχει μία ολιστική λύση, η οποία βασίζεται σε αναδυόμενες και σύγχρονες τεχνολογίες, αναμένεται να αναβαθμιστεί με την εισαγωγή μηχανισμών αυτοματοποίησης που να αποτρέπουν ελλείψεις και λάθη, αλλά και για τον εμπλουτισμό της πληροφόρησης που παρέχεται.

Τέλος, ο Γενικός Λογιστής διαβεβαίωσε την επιτροπή ότι το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για εκσυγχρονισμό της χρηματοοικονομικής διαχείρισης και πληροφόρησης του

δημόσιου τομέα. Συναφώς, ως ανέφερε, στόχος είναι η απλοποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τη δημόσια χρηματοοικονομική διαχείριση, αφενός μέσω της ενοποίησης όλων των εγκυκλίων του Γενικού Λογιστηρίου ανά θεματική ενότητα και αφετέρου μέσω του εξορθολογισμού της λογιστικής εργασίας υπουργείων/υφυπουργείων/υπηρεσιών/τμημάτων, στόχος ο οποίος αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.

Ο εκπρόσωπος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας σημείωσε ότι με βάση τις ελεγκτικές διαδικασίες που διενεργήθηκαν και τα τεκμήρια που εξασφαλίστηκαν δεν έχει περιέλθει στην αντίληψη της υπηρεσίας του οτιδήποτε που να οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η πληροφόρηση που παρέχεται στον τελικό απολογισμό και στους πίνακες επενδύσεων, δανείων και εγγυήσεων περιέχει ουσιώδη σφάλματα. Εντούτοις, εστίασε την προσοχή στο γεγονός ότι, παρ' όλο που σύμφωνα με τη βασική αρχή παρουσίασης του κρατικού προϋπολογισμού τα συνολικά έσοδα και οι συνολικές δαπάνες καταχωρίζονται στο σύνολό τους στη βάση ταμειακών ροών (Cash Basis) χωρίς οποιαδήποτε αφαίρεση, εντούτοις τα κονδύλια δαπανών που ψηφίζονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων δεν αντιπροσωπεύουν σε όλες τις περιπτώσεις τα προβλεπόμενα χρηματικά ποσά που θα απαιτηθεί να διατεθούν από το κράτος. Κατά συνέπεια, ο τελικός απολογισμός του προϋπολογισμού δεν αντιπροσωπεύει τις πραγματικές ταμειακές ροές που προέκυψαν από τις εισπράξεις και πληρωμές που διενεργήθηκαν εντός του έτους. Ως προς τούτο, πρόσθεσε, διευθετήθηκε συνάντηση με το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας για τη συζήτηση του εν λόγω θέματος.

Η Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου σημείωσε ενώπιον της επιτροπής την ανάγκη ενδυνάμωσης των μονάδων εσωτερικού ελέγχου στα διάφορα υπουργεία/υφυπουργεία και τμήματα/υπηρεσίες, ενίσχυσης των δικλίδων ελέγχου, διαχείρισης/πρόληψης χρηματοοικονομικών κινδύνων και παροχής σε κάθε περίπτωση καλά στοχευμένων επιχορηγήσεων. Όσον αφορά στην αύξηση των χορηγιών προς τις αρχές τοπικής

αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο εφαρμογής της σχετικής μεταρρύθμισης, η έφορος δήλωσε την ανάγκη ενίσχυσης και σε αυτές της λειτουργίας των μονάδων εσωτερικού ελέγχου.

Στο πλαίσιο της συζήτησης τα μέλη της επιτροπής έθεσαν διάφορα ερωτήματα αναφορικά με τις επιπτώσεις της παρατεταμένης αύξησης των επιτοκίων στο δημόσιο χρέος της Κυπριακής Δημοκρατίας, θέμα για το οποίο η εκπρόσωπος του αρμόδιου υπουργείου δεσμεύτηκε όπως απαντήσει γραπτώς. Σε σχετική επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών προς τον πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής, ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 2023, αναφέρονται τα ακόλουθα:

1. Οι αποφάσεις για συνεχή αύξηση των βασικών επιτοκίων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) για επαναφορά του υψηλού πληθωρισμού στον μεσοπρόθεσμο στόχο του 2% αναπόφευκτα επιδρούν αρνητικά στην εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους.
2. Ο συνδυασμός πειθαρχημένης δημοσιονομικής πολιτικής και ορθολογιστικής στρατηγικής διαχείρισης του δημόσιου χρέους συνέβαλαν στην ελαχιστοποίηση της αρνητικής επίδρασης των αυξημένων επιτοκίων.
3. Το συνολικό ετήσιο ποσό των τόκων του δημόσιου χρέους που καταβλήθηκε το έτος 2021 και 2022 (σε ταμειακή βάση) ανήλθε σε €438,2 εκατομ. και €406,7 εκατομ. αντίστοιχα, δηλαδή καταγράφηκε μείωση κατά 7,2% ή κατά €31,5 εκατομ. (μείωση των πληρωτέων τόκων λόγω της προγραμματισμένης αποπληρωμής χρέους που αφορούσε εγχώρια ομόλογα με μέσο σταθμικό κόστος 3,5% και γενικά αναχρηματοδότηση του χρέους με χαμηλότερα επιτόκια). Στο τέλος του 2023 το συνολικό ποσό των τόκων του δημόσιου χρέους που θα καταβληθεί (σε ταμειακή) εκτιμάται περίπου σε €378,7 εκατομ., δηλαδή παρουσιάζεται μείωση κατά 6,9% ή κατά €28 εκατομ. (στα ποσά αυτά δεν περιλαμβάνονται οι πληρωμές τόκων προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το ύψος των οποίων ήταν €53,3 εκατομ. για

το 2022, ενώ για την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2023 το ποσό αυτό ανήλθε στα €157,9 εκατομ.).

4. Το συνολικό ποσό των πληρωτέων τόκων ως ποσοστό του ΑΕΠ, ως ποσοστό των συνολικών εσόδων και ως ποσοστό του δημόσιου χρέους ακολουθεί πτωτική πορεία για την περίοδο αναφοράς 2021-2023. Ο δείκτης «τόκοι πληρωτέοι προς ΑΕΠ» προβλέπεται να προσεγγίσει το 1,3% το 2023 σε σύγκριση με 1,8% το 2021 και ο δείκτης «τόκοι πληρωτέοι προς τα συνολικά έσοδα της γενικής κυβέρνησης» προβλέπεται να προσεγγίσει το 2,9% από 4,3% το 2021, ενώ ο δείκτης των «καταβληθέντων τόκων ως ποσοστό του δημόσιου χρέους» προβλέπεται να προσεγγίσει το 1,6% το 2023 από 1,8% το 2021.
5. Παρά τη συνεχή αύξηση των βασικών επιτοκίων από την ΕΚΤ και τη συνακόλουθη αύξηση των αποδόσεων των Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Ομολόγων, τα οποία αποτελούν την κύρια πηγή χρηματοδότησης του κράτους, το μέσο σταθμικό κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους συγκρατήθηκε σε χαμηλά επίπεδα για τους λόγους που προαναφέρθηκαν και συγκεκριμένα στο 1,8% στο τέλος του 2022 από 1,6% στο τέλος του 2021, ενώ για το 2023 προβλέπεται να προσεγγίσει περίπου το 2%, εφόσον τα βασικά επιτόκια της ΕΚΤ από τον Ιούλιο του 2022 αυξήθηκαν κατά 450 μονάδες βάσης.
6. Το θέμα της επίπτωσης στο δημόσιο χρέος από τη συνεχή αύξηση των επιτοκίων είναι υψίστης σημασίας για την κυβέρνηση και ως εκ τούτου παρακολουθείται στενά και λαμβάνεται υπόψη κατά τον σχεδιασμό της κυβερνητικής πολιτικής.

Η επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη όλα τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της προς εκπλήρωση της συνταγματικής υποχρέωσής της που εκπηγάει από το άρθρο 81.2 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί κατά τη συζήτηση του τελικού απολογισμού στην ολομέλεια του σώματος.

Σημειώνεται ότι τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας

ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις προχώρησαν στις εξής επισημάνσεις ως προς τη δημοσιονομική πολιτική που ακολουθήθηκε το 2022:

1. Σημειώνουμε τα αυξημένα έσοδα του κράτους, τα οποία ανήλθαν στα €9.259 εκατομ. και ήταν αυξημένα κατά €525 εκατομ. σε σχέση με τα έσοδα του 2021, κυρίως λόγω των αυξημένων εσόδων από τις φορολογίες ένεκα της ακρίβιας. Πιστεύουμε ότι το κράτος, λόγω αυτής της αυξημένης δυνατότητας που είχε και την οποία προβλέπεται ότι θα εξακολουθήσει να έχει και κατά το τρέχον έτος λόγω των μεγάλων αυξήσεων στις τιμές των καυσίμων και του ηλεκτρισμού, όφειλε σε αυτή την περίοδο υψηλού πληθωρισμού και ακρίβιας να στηρίξει την κοινωνία σε μεγαλύτερο βαθμό και πιο στοχευμένα, ειδικά τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Αντιθέτως, το κράτος «επέστρεψε» πολύ μικρότερο ποσό σε μέτρα ανακούφισης από αυτό του ευρωπαϊκού μέσου όρου (1,8% ΑΕΠ). Κατά αναλογία το ύψος των εν λόγω μέτρων θα έπρεπε να είχε ανέλθει στα €500 εκατομ.
2. Τα έσοδα από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες ήταν αυξημένα έναντι των δαπανών λόγω των αυξημένων εσόδων από άμεση και έμμεση φορολογία. Η επίδραση της ακρίβιας ήταν καταλυτική.
3. Από την άλλη η αύξηση των δαπανών σε σχέση με πέρυσι αποδίδεται περισσότερο σε αύξηση των δαπανών προσωπικού και σε λειτουργικές δαπάνες. Οι μεταβιβάσεις μειώθηκαν με τη μεγαλύτερη μείωση να σημειώνεται στις κοινωνικές παροχές. Οι πραγματικές δαπάνες για κοινωνικές παροχές το 2022 ήταν €1.057 εκατομ., δηλαδή μειωμένες κατά €291 εκατομ. σε σχέση με το ύψος των κοινωνικών παροχών του 2021. Το κράτος οφείλει να αποκαταστήσει μέρος της αγοραστικής δύναμης του πληθυσμού και ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων μέσα από την αναπροσαρμογή επιδομάτων που παραμένουν στάσιμα, όπως το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα.

4. Οι πραγματικές αναπτυξιακές δαπάνες για το 2022 περιορίστηκαν στα €782 εκατομ., ενώ ο προϋπολογισμός του έτους προέβλεπε κονδύλια ύψους €1.124 εκατομ., δηλαδή η υλοποίηση των αναπτυξιακών δαπανών άγγιξε μόλις το 70% των εγκεκριμένων δαπανών. Το χαμηλό αυτό ποσοστό υλοποίησης αποβαίνει σε βάρος της πραγματικής ανάπτυξης της οικονομίας. Το κράτος, ως κρίσιμος οικονομικός φορέας ανάπτυξης, όφειλε να εξεύρει τους τρόπους να υλοποιήσει πλήρως τις δεσμεύσεις του μέσα από τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό.
5. Η καταβολή μερίσματος προς το κράτος από τους ημικρατικούς οργανισμούς έχει μειωθεί δραματικά, αφού καταβλήθηκαν μόνο €23 εκατομ. από την Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου. Παρά το γεγονός ότι η Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου είναι η μόνη από τους ημικρατικούς οργανισμούς η οποία τα τελευταία χρόνια αποδίδει μέρισμα στο κράτος, αυτό αποδεικνύει ότι οι ημικρατικοί οργανισμοί μπορούν να είναι βιώσιμοι και κερδοφόροι και να λειτουργούν ως σταθεροποιητικός παράγοντας προς όφελος του συνόλου της κοινωνίας και της οικονομίας.
6. Οι πραγματικές δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες/έρευνες και αγορά υπηρεσιών έχουν πλέον εκτοξευθεί στα €113 εκατομ., ενώ για το 2021 ήταν €109 εκατομ. Η συγκεκριμένη δαπάνη τα τελευταία δέκα χρόνια έχει υπερδιπλασιαστεί με την προηγούμενη κυβέρνηση να έχει καταφέρει να σπαταλήσει εκατοντάδες εκατομμύρια σε υπηρεσίες αμφιβόλου αναγκαιότητας, σε αγορά υπηρεσιών ατόμων με διαβλητές διαδικασίες, ενώ με την πρακτική της συνέβαλε στην απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και στη θυματοποίηση χιλιάδων εργαζομένων.
7. Ο πληθωρισμός και η συνακόλουθη αύξηση των τιμών συνέβαλαν στην αύξηση των εσόδων του κράτους. Ενώ υπάρχουν διαθέσιμοι αναπτυξιακοί πόροι, δεν διοχετεύονται αποτελεσματικά στην οικονομία εξαιτίας του χαμηλού ποσοστού

υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών. Δεν αυξάνεται το διαθέσιμο εισόδημα των ευάλωτων ομάδων και οι κοινωνικές ανισότητες διογκώνονται. Το 2022 24 000 συμπολίτες μας βρέθηκαν σε συνθήκες σοβαρής υλικής στέρησης.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών υποβάλλει την παρούσα έκθεσή της για έγκριση της σχετικής απόφασης όσον αφορά τον τελικό απολογισμό για το οικονομικό έτος 2022 σύμφωνα με το άρθρο 81.2 του Συντάγματος υπό την επιφύλαξη όλων των μελών της για τοποθέτηση στο στάδιο της συζήτησής της από την ολομέλεια του σώματος.

13 Νοεμβρίου 2023

Αρ. Φακ.: 13.06.001
23.04.040.003-2023

ΑΝ, ΑΒ/ΧΧ/ΑΠ

Απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΕΠΕΙΔΗ, σύμφωνα με το άρθρο 81.2 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, προνοείται ότι εντός τριών μηνών από της λήξεως του οικονομικού έτους κατατίθεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων για έγκριση ο τελικός απολογισμός,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ η δημοσιονομική έκθεση που αποτελεί τον τελικό απολογισμό για το έτος 2022 κατατέθηκε εντός των χρονικών πλαισίων που καθορίζει το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ η δημοσιονομική έκθεση για το έτος 2022 αντικατοπτρίζει τα πραγματικά έσοδα και τις πραγματικές δαπάνες που αναφέρονται στον λογαριασμό εισπράξεων και πληρωμών που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους 2022,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ η δημοσιονομική έκθεση για το έτος 2022 παρουσιάζει τις πραγματικές οικονομικές καταστάσεις και τις καταστάσεις που αφορούν την υλοποίηση του προϋπολογισμού για το έτος 2022,

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ, σύμφωνα με το άρθρο 81.2 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο υπό αναφορά τελικός απολογισμός πρέπει να υποβληθεί για έγκριση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων,

Για όλους αυτούς τους λόγους η Βουλή των Αντιπροσώπων με την απόφασή της αυτή εγκρίνει τον τελικό απολογισμό για το έτος 2022, όπως αυτός παρουσιάζεται στη δημοσιονομική έκθεση για το έτος 2022.

10 Νοεμβρίου 2023

Αρ. Φακ.: 13.06.001
23.04.040.003-2023